

24.10.2011

VIESTINTÄVIRASTON PÄÄTÖSLUONNOS ITELLA POSTI OY:N NIMEÄMISESTÄ YLEISPALVELUYRITYKSEKSI KOTIMAASTA LÄHETETTÄVIEN ENINTÄÄN 10 KILON PAINOISTEN POSTIPAKETTIEN POSTIPALVELUN TARJONTAAN

1. POSTIYRITYS, JOTA PÄÄTÖS KOSKEE

Itella Posti Oy (Y-tunnus 0109357-9)
PL 7 / Itella Oyj
00011 ITELLA

2. ALUEET, JOITA PÄÄTÖS KOSKEE

Koko maa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa.¹

3. ASIAN VIREILLETULO JA KÄSITTELY VIESTINTÄVIRASTOSSA

Postilain (415/2011) 22 §:n mukaan Viestintäviraston on säännöllisin väliajoin arvioitava kirje- ja pakettipalveluiden markkinoita. Markkinoiden arvioinnissa tulee selvittää palveluiden tarjonta eri puolilla maata siten, että Viestintävirasto voi arvioida tarvetta asettaa velvollisuus tarjota yleispalvelua. Markkinoiden arvioinnin perusteella Viestintäviraston tulee päättää, onko yleispalvelun turvaamiseksi tarpeen määrätä yleispalveluvelvoitteita. Viestintäviraston on päätöksellään asetettava yhdelle tai useammalle postiyritykselle velvollisuus tarjota yleispalvelua, jos markkinoiden arviointi osoittaa sen olevan välttämätöntä yleispalvelun turvaamiseksi.

Viestintävirasto on arvioinut kirje- ja pakettipalveluiden markkinoita uuden postilain voimaantulon myötä ensimmäistä kertaa syksyllä 2011. Yleispalveluyrityksen nimeämistä koskeva arviointi ja nimettävän yrityksen valinta esitetty tämän päätöksen liitteessä 1.

Yleispalveluvelvollisuutta koskevien päätösten tulee postilain 23 §:n mukaan perustua avoimuuden, suhteellisuuden ja syrjimättömyyden periaatteisiin. Viestintävirasto on määritellyt nimeämisessä noudatettavan menettelyn 18.5.2011 päivätyössä muistiossa Dnro 778/9210/2011. Muis-

¹ Kts. Liite 2.

tion perusteella on järjestetty lausuntokierros. Viestintävirasto on järjestänyt menettelymuistiota koskevan keskustelutilaisuuden 6.6.2011. Lisäksi Viestintävirasto on varannut mahdollisuuden lausua päätösluonnokista ja niiden perusteluista.

4. ENINTÄÄN 10 KILON PAINOISTEN KOTIMAASTA LÄHETETTÄVIEN POSTIPAKETTIEN POSTIPALVELUIDEN TARJONTAA KOSKEVA YLEISPALVELUVELVOLLISUUS

Yleispalvelun tarjoajan on pidettävä pysyvästi tarjolla tasapuolisin ehdoin postilain 15 §:ssä määriteltyä yleispalveluun kuuluvaa enintään kymmenen kilon painoista postipakettia, joka maksetaan yleisesti käytettävissä olevilla käteismaksutavoilla ja joka käyttäjällä on mahdollisuus jättää postiyrityksen kuljetettavaksi postitoimipisteeseen tai muuhun soveltuvaan jättöpaikkaan ja noutaa postitoimipisteestä. Yleispalveluun kuuluvat myös edellä mainittujen postipakettien kirjaamis- ja vakuuttamispalvelut.

Vakuuttamispalveluiden tarjontaa koskevaa velvoitetta kuitenkin sovelletaan ulkomaille lähetettäviin postipaketteihin, vain mikäli vastaanottava maa ottaa vastaan tällaisia lähetyksiä.

Yleispalveluun kuuluvat sekä kotimaan palvelut että ulkomaanpalvelut eli myös maasta lähtevien enintään 10 kilon painoisten postipakettien postipalvelun tarjonta. Maahan saapuvat postipaketit on analysoitu erillisenä markkinana. Analyysi on kuvattu tarkemmin liitteessä 1.

Yleispalvelun tarjoajan on postilain 16 §:n mukaan ylläpidettävä toimipisteitä, joista yleispalveluun kuuluvat tuotteet ja palvelut ovat saatavilla. Yleispalvelun tarjoajan on käytettävissään olevin keinoin huolehdittava siitä, että toimipisteissä voidaan asioida esteettömästi. Toimipisteet on sijoitettava siten, että yleispalvelun käyttäjät voivat asioida toimipisteessä kohtuullisen matkan päässä vakituisesta asunnostaan. Toimipisteiden sijaintia ja kohtuullista matkaa määriteltäessä on otettava huomioon alueen väestötiheys ja pinta-ala, alueella ilmenevät asiointitarpeet, palveluiden sijainti yleensä ja muut paikalliset olosuhteet sekä uusien postipalvelumuotojen kehittyminen. Yleispalvelun tarjoajan on ylläpidettävä jokaisessa kunnassa vähintään yksi yleispalvelua tarjoava toimipiste. Toimipisteiden sijoittamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Toimipisteenä voi olla myös muu kuin kiinteä toimipiste, jos sen käyttäminen ei vaaranna yleispalvelun saatavuutta. Yleispalvelun tarjoaja voi ylläpitää myös muita toimipisteitä.

Postilain 17 §:n mukaan postipaketit on jaettava kohtuullisessa ajassa. Kuitattavien postipakettien jakelussa voidaan käyttää saapumisilmoitusta.

Postilain 18 §:ssä on säädetty yleispalvelun tarjoajan oikeudesta poiketa säädetystä keräily- ja jakelutiheydestä, kun kyseessä on vaikeakulkuisella saaristo- tai erämaa-alueella sijaitseva talous, joka ei sijaitse ympärivuotisesti liikennöitävän tien varrella mukaan lukien maantielauttojen ja vähintään viitenä päivänä viikossa kulkevien yhteysalusten avulla liikennöitävät reitit. Poikkeus koskee myös pakettien saapumisilmoitusten jakelua. Postilain 18 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajan on ilmoitettava postipaketista viivytyksestä. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kolmantena päivänä lähetyksen saapumisesta, jos postin saaja on puhelimitse, sähköpostitse tai muutoin tavoitettavissa.

Postilain 20 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajan tai sellaisen yrityksen, joka yleispalvelun tarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla tarjoaa tämän palveluja asiakkaille, on toiminnassaan:

1) annettava palvelua suomen ja ruotsin kielellä noudattaen, mitä kieli- laissa säädetään; ja

2) annettava palvelua saamen kielellä noudattaen, mitä saamen kielilais-
sa säädetään.

5. YLEISPALVELUN TARJOAJAN MUUT VELVOITTEET

Postilain 26 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajan on hinnoiteltava yleispal-
veluun kuuluvat postipalvelut siten, että hinnat:

- 1) ovat kohtuulliset;
- 2) ovat sellaiset, että palvelut ovat kaikkien käyttäjien saatavilla heidän
asuinpaikastaan riippumatta;
- 3) ovat kustannussuuntautuneet;
- 4) kannustavat tehokkaaseen yleispalvelun tarjontaan; ja
- 5) noudattavat avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita.

Hinnoittelun muutoksista on tiedotettava vähintään kuukautta ennen
muutoksen tapahtumista.

Postilain 27 §:n mukaan, jos yleispalvelun tarjoaja tekee yleispalveluun
kuuluvista tuotteista tai palveluista yksittäisiä hintasopimuksia, niiden
ehtojen ja niihin perustuvien hintojen tulee olla kustannussuuntautuneita
ja noudattaa avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita.

Postilain 28 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajan on käytettävä kustan-
nuslaskentajärjestelmää, jonka avulla kerättävistä tiedoista selviää eri
palvelujen hintojen kohtuullisuus ja suhde kustannuksiin. Yleispalvelun
tarjoaja saa itse valita käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän.
Yleispalvelun tarjoajan on laadittava kustannuslaskentajärjestelmästä
Viestintävirastolle kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pää-
luokat ja se, miten kustannukset kohdennetaan.

Kustannusten kohdentamisesta kustannuslaskentajärjestelmässä sääde-
tään tarkemmin postilain 29 §:ssä ja kustannuslaskentajärjestelmien
valvonnasta postilain 30 §:ssä. Viestintävirasto voi antaa tarkempia mää-
räyksiä kustannuslaskentajärjestelmän avulla kerättävistä tiedoista sekä
kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksesta.

Postilain säännöksiä hinnoittelusta ei sovelleta siltä osin kuin Suomea
velvoittavasta Maailman postiliiton yleissopimuksesta johtuu muuta.

6. YLEISPALVELUYRITYKSEN NIMEÄMISEN VÄLTÄMÄTTÖMYTTÄ JA YLEISPALVELUYRITYKSEN VALINTAA KOSKEVAN ARVIOINNIN LOPPUTULOS

Yleispalveluyrityksen nimeämisen välttämättömyyttä koskevan arvioinnin
lopputuloksena Viestintävirasto katsoo, että tämän päätöksen kohdassa 2
yksilöidylle alueelle on välttämätöntä nimetä yleispalveluyritys yleispal-
veluun kuuluvan Kotimaasta lähetettävän enintään 10 kilon painoisen
postipaketin postipalvelun tarjonnan takaamiseksi.

Itella Posti Oy on ainoa postilain 2 §:ssä tarkoitettu postiyritys, joka tar-
joaa Kotimaasta lähetettävien enintään 10 kilon painoisten postipakettien
postipalvelua päätöksen kohdassa 2 tarkoitettulla alueella, joten vertailua
eri postiyritysten välillä ei suoritettu.

Yleispalveluyrityksen nimeämistarpeen arviointi ja yleispalveluyrityksen
valinta on näiden alueiden osalta esitetty kokonaisuudessaan päätöksen
liitteenä 1 olevassa perustelumuihistiossa.

7. PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Tämä päätös perustuu postipalvelujen tarjontaan velvollisten yleispalveluyritysten nimeämistarvetta ja valintaa koskevaan Viestintäviraston selvitykseen 1643/9210/2011.

Itella Posti Oy:llä on riittävät taloudelliset voimavarat yleispalvelun tarjontaan päätöksen kohteena olevilla alueilla. Itella Posti Oy:llä on toimipisteverkosto, joka kattaa jokaisen päätöksen kohteena olevan kunnan ja Itella Posti Oy tarjoaa yleispalvelun määritelmän mukaista Kotimaasta lähetettävän enintään 10 kilon painoisen postipaketin postipalvelua päätöksen kohteena olevilla alueilla. Itella Posti Oy on myös tällä hetkellä ainut Suomessa toimiva postilain 2 §:n 7-kohdan mukainen postiyritys.

Muilta osin päätöksen perusteet on esitetty kokonaisuudessaan tämän päätöksen liitteenä 1 olevassa perustelumuihistiossa.

8. VIESTINTÄVIRASTON PÄÄTÖS

Viestintävirasto nimeää Itella Posti Oy:n yleispalveluun kuuluvan, tämän päätöksen kohdassa 4 määritellyn, kotimaasta lähetettävän enintään 10 kilon painoisen postipaketin postipalvelun tarjontaan velvolliseksi yleispalveluyritykseksi päätöksen kohdassa 2 yksilöidyille alueille.

Itella Posti Oy:n on edellä mainitulla alueella noudatettava päätöksen kohdissa 4 ja 5 yksilöityjä yleispalveluyrityksen velvoitteita.

Yleispalveluvelvoitteita ei kuitenkaan sovelleta siltä osin kuin Suomea velvoittavasta Maailman postiliiton yleissopimuksesta johtuu muuta.

9. LAINKOHDAT, JOIHIN PÄÄTÖS PERUSTUU

Postilain 14–24 §, 26–30 §, 80 §.

10. PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Päätös on voimassa tiedoksiannosta lukien toistaiseksi, jollei Viestintävirasto muuta päätöstä postilain 25 §:n edellyttämällä tavalla päätöksen perusteena olleissa seikoissa tapahtuneiden merkityksellisten muutosten johdosta.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

11. MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Lain 6 §:n mukaan päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

LIITTEET

1. Perustelumuihistio yleispalveluyritysten nimeämisestä postipalveluiden tarjontaan 1643/9210/2011
2. Yleispalveluyrityksiksi nimetyt postiyrietykset kunnittain ja palvelulajeittain
3. Valitusosoitus